

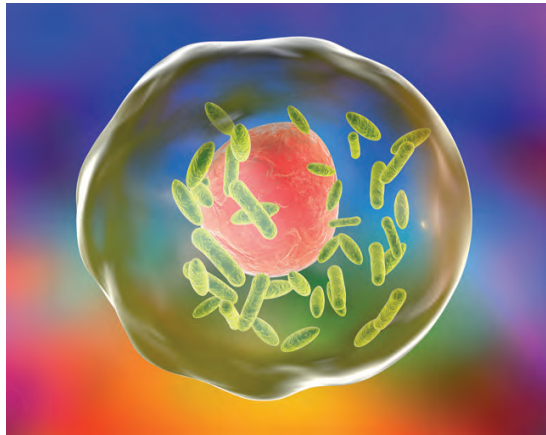

ASIAKAS APTEEKISSA

TEKSTI ARTTU OJALA JA LASSI PARTANEN

Doksisykliiniä Q-kuumeeseen

Apteekkiin tulee asiakas hakemaan reseptillä doksisykliiniä, Doximycin 100 mg, ulkomailta saadun Coxiella burnetii-bakteerin aiheuttamaan keuhkokuumeeseen. Lääkärissä asiakkaalle tuli selväksi monien metallikationeja sisältävien ravintolien sopimattomuus doksisykliinihoidon kanssa. Lääkeneuvontaa annettaessa paljastuu, ettei maitotuotteiden välttämisestä hoidon aikana ollut lääkäriin kanssa puhetta. Asiakas sanoo käyttävänsä päivän aikana runsaasti maitotuotteita ja kysyy, voiko maitotuotteista olla nyt niin paljon haittaa?

COXIELLA burnetii-peräinen infektio tunnetaan myös nimellä Q-kuume (Q fever). Bakteeria ei ole tavattu ainoastaan Uudessa-Seelannissa ja Etelämantereella, vaan sitä esiintyy ympäri maailmaa. Coxiella burnetii -infektio on sekä ihmisiä että eläimiä sairastuttava tartuntatauti eli zoonoosi.

Q-kuumeinfektio voidaan jakaa akuutteihin, kuten pelkkä kuumeilu tai keuhkokuume, ja kroonisiin, kuten hepatiitti. Tartuntatapauksista 54 prosenttia paranee vähäoireisesti tai oireetta. Yleisiä oireita ovat päänsärky, kuumeilu ja väsymys.

C. burnetii-bakteeri voi jäädä oireettomana elimistöön akuutin vaiheen jälkeen. Q-kuume kroonistuu 1-7 prosentilla potilaista, yleensä krooninen infektio ilmenee endokardiittina. Tällöin vaaditaan pitkäaikaista doksisykliiniin ja hydroksiklorokiiniin yhdistelmähoitoa. Lisääntyvän matkustamisen ja ilmastolämpenemisen myötä Q-kuumeen tartuntamäärät voivat lähteä Suomessa kasvuun.

C. Burnetii-bakteeri voi jäädä oireettomana elimistöön akuutin vaiheen jälkeen.

Asiakkaan lääkitys

Asiakkaalle on määrätty akuutin Q-kuumeen hoidon ensisijainen lääke eli tetrasykliiniin kuuluva doksisykliini. Vaihtoehtoisia lääkkeitä ovat muun muassa makrolidit ja fluorokinolonit, kuten klaritromysiini ja moksifloksasiini. Näitä kolmea lääkeainetta käsittelevän raportin mukaan kaikki olivat käytännössä yhtä tehokkaita bakteerin häädössä ja infektion uusiutumisen estossa.

Lähteet: Duodecim lääketietokanta. Haettu internetistä 16.1.2020 [www.terveystietokanta.fi](http://www terveystietokanta.fi) • Valkonen M, Seppänen M, Suni J, Siikamäki H: Kysymyksiä ja vastauksia Q-kuumeesta. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim 121(19): 2077-2084, 2005 • Valttonen V: Infektiosairauksien muuttuva kirjo. Lääketieteellinen aikakauskirja Duodecim. 127(5):421-422, 2011 • Morovic M: Q Fever pneumonia: are clarithromycin and moxifloxacin alternative treatments only? The American journal of tropical medicine and hygiene: official journal of the American Society of Tropical Medicine and Hygiene 73(5): 947-948, 2005 • Marrie TJ: Q Fever pneumonia. Infectious disease clinics of North America 24(1): 27-41, 2010 • Kersh GJ: Antimicrobial therapies for Q fever. Expert review of anti-infective therapy. 11(11): 1207-1214, 2013

Asiakkaalle kerrottavia asioita:

- Ohjeistetaan asiakasta välttämään maitotuotteiden käyttöä pari tuntia ennen ja jälkeen lääkkeen oton
- Tabletit kannattaa ottaa runsaan vesimäärän kera aamiaisen ja päivällisen yhteydessä
- Käydään läpi doksisykliinin yleiset haittavaikutukset ja lääkkeen annostus
- Antibioottikuuri on tärkeää syödä loppuun asti, vaikka oireet tuntuivat helpottavan, koska bakteeri voi jäädä kehoon ja aiheuttaa jälki-infektioita tai kroonistua

Asiakas-apteekissa -palkkaa kirjoittavat: Iina Suomen ylempösten farmasian opettaja, lääketieteellisen optiikan kouluttaja, Aasiakseen tarkastajat: optiikan opettajat Rai Kirsi Laitinen ja Jukka...

Doksisykliinin yleinen annostus akuuttiin Q-kuumeeseen on 100 milligramman annos kahdesti päivässä ja kuurin kesto 10-14 vuorokautta.

Doksisykliini sitoutuu bakteerin ribosomien 30S-alayksikköön ja estää tRNA:n sitoutumista ribosomiin, jonka seurauksena bakteerin proteiinisynteesi estyy. Doksisykliinin yleisimpiä haittavaikutuksia ovat ruuansulatuskanavan oireet, kuten ripuli ja oksentelu. Lisäksi doksisykliini voi altistaa superinfektioille. Monet metallikationit sekä maitotuotteet vähentävät doksisykliinin imeytymistä ruuansulatuskanavasta.

PUHEENJOHTAJISTOLTA

Palstalla vuorottelevat puheenjohtajat.

Paikallinen sotiminen lisääntyy – oletko valmis?

Paikallisesta sotimisesta puhutaan nyt kaikkialla. Keskustelua työmarkkinarintamalinjan kärjessä vauhdittaa Työ- ja elinkeinoministeriön kolmikantainen työryhmä, jonka oli tarkoitus maaliskuun alussa tulla julkisuuteen ehdotuksella, jonka päämääränä on entisestään lisätä paikallista sopimista työpaikoilla. Työryhmän yksimielinen ratkaisu saati kompromissiksi olivat vielä tätä kirjoitettaessani kaukaisia haaveita ja jatkosotaakin asian tiimoilta jo ministeriössä suunniteltiin.

Akavan kysely paljasti, että puolet yritysjohtajista haluaisi paikallisesti sopia palkanalennuksista. Vielä suurempi joukko vastaa siitä haluisi sopia paikallisesti lomautuksista ja irtisanomisista sekä työaikaajoustoista. Sopijaosapuoleksi ei enää haluttaisi luottamusmiestä. Asioista tulisi voida sopia työntekijän ja työnantajan kahdenvälisellä sopimuksella ilman, että asiaan puuttuu työsuhteasioiden paras asiantuntija.

Elinkeinoelämän keskusliiton (EK) ja Suomen Yrittäjien huoli työmarkkinoiden joustamattomuuden vaikutuksista Suomen kilpailukyvyille jatkuu myös kyselyn rivien välissä. Lisää outoutta kuvioon tuo se, että EK kynsin hampain pitää vuodesta toiseen TES-kierroksilla kiinni siitä, ettei heidän keskusjärjestöveivosta linjastaan työehtoja ja varsinkin palkkatasosta lipsuta piirukaakaan liittokohtaisesti tai edes paikallisesti työpaikoilla. Tästä seuraa väijäämättä se, että EK:n yleistä linjaa ei paikallisesti saa muuta kuin allittaa. Ja tästä se paikallinen sota sitten syttyy.

Mutta antaa syyttä – olemme valmiina! Vahva järjestäytymisasteemme on tehokkain suoja sitä uhkaa vastaan, jonka Akavan kysely toi ilmi. Kovenevilla työmarkkinoilla ammattiliitto on ainoa turvaa tuova satama, jonka suojaan on hyvä rantautua paikallisiltakin myrskytuulilta.

Apteekissa paikallista sopimista on useita kertoja harjoiteltu apteekieräneuvotteluissa. Tänä keväänä tämä on taas edessä. Monilla työpaikoilla sopiminen takkuaa, eikä näitä neuvotteluja monillaakaan työpaikoilla kaivata. Vastustusta koko asiaa kohtaan ilmenee molemmilla sopijaosapuolilla läpi kentän. Ja tätäkö halutaan vielä lisää? Oma vastaukseni on, että ei!

Liitto avustaa myös paikallisen sopimisen kysymyksissä. Työsuhte-neuvojamme ovat valmiina aina, kun jokin asia työpaikalla askarruttaa. TES tuo apua siihen, miten ja mistä asioista paikallisesti voidaan sopia. Liitto myös järjestää koulutuksia sopimisasiosta ja neuvottelutaidoista. Luottamusmies on aina jäsenen turvana työpaikoilla. Tätä toimivaa järjestelmää ei saa romuttaa.

TES on meille kultaakin arvokkaampi kirja. Suomessa on satojatu-hansia työntekijöitä työehtosopimusten ulottumattomissa. Jos työnantaja puolen haaveet alakohteisista yleissitovuusojan poistoista toteutuu, jäävät nämä työntekijät ensimmäisenä oman onnensa nojaan. Kun yleissitovuus poistuu, ei työehtojen minimiä löydy oikein mistään. Loputtomasti saa silloin työnantaja lypsää.

Mika Lähti
Farmasialiiton varapuheenjohtaja